

Complexnummer: 524792

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Berghuis

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

524793, 524794

Woonplaats

Naarden

Gemeente

Gooise meren

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Bij Huizerstraatweg 111, 1411 GM te Naarden

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex van de historische buitenplaats "Berghuis" bestaat uit een LANDHUIS en een 19de-eeuwse TUIN- EN PARKAANLEG. Het landhuis in Nieuw-Historiserende trant met Engelse Landhuisstijl-invloed uit 1913, is ontworpen door de architect C.J. Kruisweg in opdracht van het echtpaar Dudok van Heel-Kuhn. In de jaren '30 van de twintigste eeuw is de tuinaanleg direct rond het huis door tuinarchitect Haspels in de trant van de Nieuw-Architectonische Tuinstijl aangepast. De buitenplaats Berghuysen werd in de 17de eeuw gesticht en is aan het einde van de 18de eeuw aan de zuidzijde uitgebreid met het zogenaamde Oude Bos, het huidige Flevorama en Zuiderhof. Op 18de-eeuwse kaarten is het huis te zien temidden van een rechthoekig lanenstelsel, waarvan enkele in het terrein herkenbaar bewaard zijn gebleven. De buitenplaats heeft het huidige aanzien echter grotendeels door ontwikkelingen in de 19de en vroeg 20ste eeuw verkregen. Rond 1800 is het noordelijke gedeelte afgegraven met uitzondering van de berg waarop het huis lag. In deze periode zijn ook de rechte zanderijsloten aangelegd. In de oorlogswinter van 1813-14 werd het huis verwoest en vlak daarna is het landgoed met de ruïnes verkocht aan grootgrondbezitter J.P. van Rossum. Van Rossum herschiep de oude buitenplaats in een romantisch landschapspark met op de berg een koepel. Behalve als tuin van vermaak werd een deel van het terrein ook in gebruik genomen als kwekerij, waar met name allerlei exotische gewassen werden gekweekt. Na de dood van Van Rossum in 1856 werden het huidige Flevorama en Zuiderhof afgescheiden en werd het overgebleven terrein van Berghuis verkocht aan de Amsterdammer H.E. Tjeenk die ook een liefhebber van de tuinbouw was. Aan het einde van de 19de eeuw kwam "Berghuis" in bezit van het echtpaar Dudok van Heel-Kuhn, die in 1913 op de plaats van de koepel de huidige villa lieten bouwen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

N.B. De overige gebouwen op het terrein maken geen deel uit van de bescherming.

Omschrijving

Het landhuis telt twee bouwlagen onder een samengestelde kap en is gesitueerd op een berg, teruggedrooid van de Huizerstraatweg. Voor de entree in de voorgevel bevindt zich een ovaal gazon dat dient als rotonde voor de oprijlaan die vanaf de Huizerstraatweg naar het huis voert. Aan weerszijden van de oprijlaan geboomte, dat aan de noordoostzijde wordt begrensd door een tweede oprijlaan. De eenvoudige tuinaanleg in Nieuw-Architectonische tuinstijl ligt ten zuidoosten en zuidwesten van het huis. De oudere parkaanleg van de buitenplaats bestaat voor een groot gedeelte uit 19de-eeuws parkbos met restanten van het formele 18de-eeuwse lanenstelsel. Binnen het lanenstelsel ligt een kwekerij met twee bijbehorende voormalige zaadloosden die van Zuiderhof en Flevorama zijn afgescheiden door een met bomen beplante wal.

Waardering

De buitenplaats "Berghuis", bestaande uit een 19de-eeuwse historische tuin- en parkaanleg en een landhuis uit 1913, is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als oorspronkelijk onderdeel van een landgoed dat in het begin van de 19de eeuw door J.P. van Rossum is aangelegd en als representatief voorbeeld van een vroeg 20ste eeuwse landhuis in Nieuw-Historiserende trant met bijbehorende architectonische tuinaanleg. Het complex heeft situationele waarde vanwege de ligging in de landgoederenstrook in de Gooise noordflank.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524793

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82800/42

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Naarden	C			2958
Naarden	C			2959
Naarden	C			2967
Naarden	C			2968
Naarden	C			2173
Naarden	C			2820
Naarden	C			2935
Naarden	C			2637
Naarden	C			2640
Naarden	C			2934
Naarden	C			2931
Naarden	C			2645
Naarden	C			2644
Naarden	C			2646
Naarden	C			2638
Naarden	C			2642
Naarden	C			2819
Naarden	C			2930
Naarden	C			2636
Naarden	C			2643
Naarden	C			2639

*Omschrijving***

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG, deel uitmakend van het complex buitenplaats "Berghuis". De 19de-eeuwse tuin- en parkaanleg is in de jaren dertig in Nieuw-Architectonische tuinstijl aangepast, naar ontwerp van tuinarchitect Haspels.

Omschrijving

De historische tuin- en parkaanleg bestaat voor een gedeelte uit parkbos en voor een deel uit een rechtlijnige tuinaanleg bij het huis.

Voor de achtergevel van het huis een terras met lage gemetselde borstwering. De halfronde serre in het midden van de gevel ligt in de as van de brede rechte beukenallee, die deel uitmaakt van de oudere aanleg en eindigt bij de sloot die de grens met Flevorama en Zuiderhof vormt. Het niveauverschil van het huis naar de lager gelegen tuin, die grotendeels bestaat uit gazon, wordt overbrugd door twee trappen in de middenas van de serre. In het lager gelegen deel van de tuin staat in de middenas een zonnewijzer, geflankeerd door twee smalle paden in het gras en daarachter ligt de ovaalvormige vijver, aan weerszijden omzoomd door rodondendrons. In het parkbos is de rechte lanenstructuur nog duidelijk herkenbaar aanwezig en bestaat de boombeplanting voornamelijk uit beuken, eiken en linden. In het zuidwestelijke vak ligt de kwekerij met bijbehorende zaadloosden die van Zuiderhof zijn afgeschermd door een aarden wal met boombeplanting. In het noordwestelijke vak slingerbos dat overgaat in het terrein van Flevorama.

Waardering

De grotendeels 19de-eeuwse park- en tuinaanleg behorend tot het complex "Berghuis" is van algemeen belang vanwege de cultuur- en tuinarchitectuurhistorische waarde als oorspronkelijk onderdeel van het grote vroeg 19de-eeuwse landgoed van J.P. van Rossum. De parkaanleg heeft situationele waarde vanwege de ligging in de landgoederenstrook in de Gooise noordflank.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524794

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82800/20

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Naarden	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Naarden	C			2931

*Omschrijving***

Inleiding

LANDHUIS uit 1913, deel uitmakend van het complex buitenplaats "Berghuis". Het landhuis is ontworpen door architect C.J. Kruisweg in Nieuw-Historiserende trant met Engelse Landhuisstijl-invloed.

Omschrijving

Het LANDHUIS is nagenoeg symmetrisch opgezet op een rechthoekige plattegrond met aan de voorzijde twee hoekrisalieten en aan de achterzijde een half rond uitgebouwde serre. Het huis is grotendeels opgetrokken over twee bouwlagen in rode baksteen, de hoeken zijn geaccentueerd door in bloktand uitgevoerd metselwerk. Rondom een iets uitgemetselde plint met waterlijst en ter hoogte van de verdiepingvloer siersmeedijzeren gevelankers. De dakschilden van het hoge schilddak en van de steekkappen boven de risalieten hebben een uitzwenkende dakvoet en leidekking. Midden op de nok van het dak staat een achtzijdige dakruiter met twee wijzerborden op de gemetselde basis en een houten lantaarn onder een afgeknot achtzijdig leiendakje met siersmeedijzeren kroon. Op de nokeinden twee gemetselde schoorstenen, evenals op de nokeinden boven de hoekrisalieten aan de voorzijde. Aan de linker zijgevel (NO) bevindt zich een éénlaagse uitbouw met dienstringang onder schilddak met uitzwenkende dakvoet en leidekking.

De vensters zijn overwegend uitgevoerd met kruiskozijn en evenals de dubbele glasdeuren voorzien van zesruits bovenlichten, deels met glas in lood, en persiennes. In het midden van de nagenoeg symmetrische voorgevel (NW) de entreepartij die bestaat uit een dubbele glasdeur met zij- en bovenlichten met kleine roedenverdeling in een omlijsting van pilasters en kroonlijst. Aan weerszijden van de stoep voor de entreepartij twee lage gemetselde muurtjes met natuurstenen sierbollen. Boven de ingang een driedelig venster en twee enkele vensters met glas-in-loodramen die het achtergelegen trappenhuis verlichten. Aan weerszijden van de deurpartij en de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verdiepingvensters kleine oeil-de-boeufs in zandstenen omlijsting met guirlandes. Centraal in het dakschild een dakkapel met geknikt rondboogvormig fronton en vier kleine zesruits vensters. De hoekrisalieten bevatten kruisvensters en in het dakschild kleine getoogde dakkapellen. In de aansluiting van de linker hoekrisaliet een schuin geplaatste entreepartij met deur onder afdak. In de gevel van de lage uitbouw, links van het hoofdvolume, een dubbel achtruits venster met luiken. De achtergevel (ZO) telt vijf vensterassen met in het midden een half rond uitgebouwde serre onder een balkon op vier houten kolommen. In de serre vijf grote licht gebogen schuifvensters met kleine roedenverdeling in de bovenlichten. Op de verdieping opent een dubbele glasdeur met zij- en bovenlichten op het balkon met ijzeren balkonhek. De vensterassen aan weerszijden van de middenas bevatten op de begane grond dubbele glasdeuren, die openen op het terras en op de verdieping kruisvensters. Centraal in het dakschild een dakkapel met geknikt rondboogvormig fronton en vier kleine zesruitsvensters. Aan weerszijden twee kleinere dakkapellen met dubbele zesruitsvensters en geknikte segmentboogvormige beëindiging.

De kopse zuidwestgevel bevat links kruisvensters tussen smalle schuifvensters en rechts twee kruisvensters. Aan de kopse noordoostgevel rechts de éénlaagse uitbouw met loggia, die bestaat uit een gemetselde borstwering en kleine houten kolommen die het overstek van het dak ondersteunen. De dienstentree omvat een deur met boven- en zijlichten. Links van de uitbouw in de gevel een kruisvenster en een smal schuifvenster met bovenlicht en op de verdieping twee kruisvensters. Het interieur van het landhuis verkeert op de begane grond en in het trappenhuis grotendeels in de oorspronkelijke staat van de bouwtijd. Op de begane grond het entreeportaal met tocht pui die identiek is ingedeeld als de entreepartij in de voorgevel. Naar Engels voorbeeld centraal op de begane grond een grote "hall" met monumentale schouw en een half rond uitgebouwde serre. De paneeldeuren, balkenplafonds, lambriseringen, ingebouwde kasten en schouwen zijn uitgevoerd in donker eiken. De overgang van de entree met zwart-witte plavuizenvloer naar de parketvloer van de hall wordt gemarkeerd door twee in donker eiken uitgevoerde kolommen. Op de begane grond in de voorkamer een zogenaamd haardzitje met schouw en zitbankjes onder een verlaagd plafond en een vaste kastenwand, deels met vitrine. Hoekvenster naar de "hall."

Waardering

Het tot het complex "Berghuis" behorende landhuis uit 1913 is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf en representatief voorbeeld van een vroeg 20ste eeuwse landhuis in Nieuw-Historiserende trant met bijzonder gaaf en rijk interieur en als onderdeel van de buitenplaats Berghuis, gelegen in de landgoederenstrook in de Gooise noordflank.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument